

Środowisko programistyczne GEANT4

Leszek Adamczyk

Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej
Akademia Górniczo-Hutnicza

Wykłady w semestrze zimowym 2015/2016

Procesy fizyczne : G4UserPhysicsList

- Klasa wyprowadzona z klasy **G4UserPhysicsList** służy do definiowania:
  - listy możliwych cząstek wtórnych;
  - aktywnych procesów fizycznych oddziaływania cząstek z materia;
  - warunków na produkcje cząstek wtórnych;
- Użytkownik ma pełną swobodę w budowie otoczenia fizycznego projektu:
  - jakie cząstki mają być produkowane?
  - jakim oddziaływaniom mają podlegać?
  - jaka jest minimalna energia cząstek wtórnych?
- Użytkownik musi rozumieć wymagania fizyczne stawiane przed projektem:
  - pominięcie jakiś cząstek lub procesów może skutkować błędami i niepoprawną symulacją;
  - nadmiar procesów i/lub cząstek wtórnych może istotnie spowolnić symulacje;

Procesy fizyczne : G4UserPhysicsList

Fizyka jest jedna. GEANT4 powinien dostarczyć pełną listę cząstek/procesów którą wszyscy powinni używać w symulacji (?)

- takiej listy nie ma;
- istnieje wiele alternatywnych modeli i przybliżeń (głównie w oddziaływaniach hadronów)
- w wielu sytuacjach szybkość symulacji jest istotna, użytkownik może preferować mniej dokładne ale szybsze aplikacje
- żadna dziedzina zastosowań nie wymaga wszystkich dostępnych procesów i cząstek oferowanych przez GEANT4 (fizyka medyczna, przestrzeni kosmicznej, jądrowa, fizyka wysokich energii, ...)

Procesy fizyczne : G4UserPhysicsList

Z tego powodu w GEANT4 wybrano atomistyczne podejście do symulacji oddziaływań cząstek:

- dysponujemy szeregiem składników niezależnych jeden od drugiego z których tworzymy swoje własne środowisko fizyczne podobnie jak buduje się geometrię detektora.
- Wyjątki:
  - kilka procesów elektromagnetycznych musi być używanych wspólnie;
  - w przyszłych wersjach będzie dodana interferencja między różnymi procesami

Procesy fizyczne : G4UserPhysicsList

- Należy wyprowadzić z klasy bazowej **G4VUserPhysicsList** klasę pochodną implementując funkcje:
  - **ConstructParticle()**
aktywuje wszystkie potrzebne cząstki;
  - **ConstructProcess()**
aktywuje wymagane procesy ich oddziaływania z materią;
  - **SetCuts()**
określa warunki produkcji cząstek wtórnych;

Cząstki

- GEANT zawiera definicje większości potrzebnych cząstek.
- Każda cząstka reprezentowana jest przez klasę wyprowadzoną z klasy **G4ParticleDefinition**
- **leptony:**
 $e, \mu, \tau, \nu_e, \nu_\mu, \nu_\tau$
- **hadrony:**
  - **mezony (qq):**
 $\pi, K, J/\psi, \eta, B, D$
  - **bariony (qqq):**
 $p, n, \Lambda, \Omega, \Sigma$
  - **jony:**
jądra atomowe + elektrony
- **bozony:**
foton (cząstka), foton optyczny, **geantino**
- **inne cząstki krótkożyciowe:**
  - kwarki, gluony;
  - stany wzbudzone: mezonów, barionów, jonów;
  - inne stany krótkożyciowe: mezony, bariony, jony

Cząstki

- Każdy rodzaj cząstki reprezentowany jest przez swoją własną klasę.
- Każda taka klasa ma **TYLKO JEDNĄ** instancje (**static singleton**)
- Przykład dla elektronu:
  - Klasa **G4Electron** definiuje elektron
  - Funkcja **G4Electron::Definition()** zwraca wskaźnik do jedyne-go obiektu klasy **G4Electron**
- Aktywacja cząstek:
  - Rodzaj cząstki jest obiektem typu **static** i jako taki jest automatycznie tworzony przed wykonaniem funkcji **main()**
  - Jednakże, użytkownik musi dokonać instancji odpowiedniej klasy gdziekolwiek w programie w przeciwnym przypadku dana cząstka nie będzie dostępna w symulacji.

ConstructParticle()

- Aby kod był przejrzysty instancji cząstek dokonujemy w metodzie `G4VUserPhysicsList::ConstructParticle()`.
- Przykład: aktywacja elektronu i protonu w klasie `MyPhysicsList`:

```
#include "G4Electron.hh"
#include "G4Proton.hh"
#include "MyPhysicsList.hh"

-----

class MyPhysicsList : public G4VUserPhysicsList
-----

void MyPhysicsList::ConstructParticle()
{
    G4Electron::Definition();
    G4Proton::Definition();
}
```

Podobnie aktywujemy pozostałe potrzebne cząstki.

ConstructParticle()

- Istnieją klasy pomocnicze umożliwiające aktywację wszystkich cząstek danego typu.
- Przykład: aktywacja leptonów za pomocą klasy **G4LeptonConstructor**

```
#include "G4LeptonConstructor.hh"
#include "MyPhysicsList.hh"
-----
class MyPhysicsList : public G4VUserPhysicsList
-----

void MyPhysicsList::ConstructParticle()
{
    G4LeptonConstructor leptons;
    leptons.ConstructParticle();
}
```

Podobnie aktywujemy pozostałe grupy cząstek:
G4BaryonConstructor, G4BosonConstructor, ...

Tablica aktywnych cząstek

- Klasa **G4ParticleTable** reprezentuje zbiór aktywnych cząstek.
- Klasa ta posiada metody umożliwiające przeszukiwanie listy aktywnych cząstek:
  - **FindParticle** (G4String name)
  - **FindParticle** (G4int PDGcode)
- **G4ParticleTable** jest **static singleton** a funkcja **G4ParticleTable::GetParticleTable** zwraca wskaźnik do tablicy cząstek

```
G4ParticleTable::GetParticleTable->FindParticle("electron");
```

Zwraca wskaźnik do elektronu jeśli jest on w tablicy aktywnych cząstek.

Oddziaływania cząstek z materią

- GEANT4 oferuje szereg rodzajów oddziaływania promieniowania z materią.
- W żargonie GEANT'a nazywamy je **procesami**
- **Process** jest klasą która określa w jaki sposób cząstka oddziałuje;
- Użytkownik może definiować własne klasy;
- Procesy w GEANT'cie ogólnie dzielimy na:
  - elektromagnetyczne
  - hadronowe
  - rozpadu
  - transportu
  - parametryzowane;

Procesy elektromagnetyczne

Procesy elektromagnetyczne (oddziaływanie fotonów i cząstek naładowanych)

- **standard-** energia > 1000 eV (opis na podstawie QED)
- **low energy-** energie > 250 eV (opis na podstawie danych dośw.)
- **optical photon-** fotony o dużej długości fali (opis na podstawie klasycznej ED)

Dostępne procesy standardowe:

- rozpraszanie Comptona
- konwersja fotonu
- efekt fotoelektryczny
- jonizacja
- promieniowanie hamowania
- rozpraszanie Coulomba
- anihilacja pary cząstka-antycząstka
- oddziaływanie spolaryzowanych elektronów i fotonów
- produkcja fotonów optycznych:
promieniowanie: synchrotronowe, przejścia, Czerenkowa, scyntyllacje

Dostępne procesy dla fotonów optycznych:

odbicie, załamanie, absorpcja, przesunięcie długości fali, rozpraszanie Rayleigh'a

Procesy hadronowe

Procesy hadronowe (oddziaływania nieelektromagnetyczne w których biorą udział hadrony)

- oddziaływanie hadron-hadron (opis na podstawie QCD do energii TeV)
  - rozpraszanie elastyczne i nieelastyczne;
  - wychwyty
  - rozszczepienie
- rozpady silne (jądrowe, mezonów, barionów)
- reakcje fotojądrowe
- reakcje leptojądrowe

Proces rozpadu i procesy parametryzowane

- Procesy rozpadu obejmują:
  - rozpady słabe (leptonów, jąder atomowych)
  - rozpady elektromagnetyczne (np. π^0 , ...)
  - rozpady silne należą do grupy procesów hadronowych
- Procesy parametryzowane (szybka symulacja):
np. parametryzacja rozwoju kaskady elektromagnetycznej znacznie przyspiesza obliczenia.
- Szczegółowy opis wszystkich procesów:
Physics Reference Manual dostępny na stronie GEANT4

G4VProcess

- Każdy proces fizyczny reprezentowany jest przez klasę wyprowadzoną z klasy **G4VProcess**
- Wszystkie procesy definiowane są poprzez implementacje dwóch metod:
  - **GetPhysicalInteractionLenght()**
    - określa kiedy i gdzie dojdzie do oddziaływania danego typu
    - wymaga znajomości przekroi czynnych, czasu życia, ...
  - **DoIt()**
    - określa stan końcowy po oddziaływaniu (zmienia pęd, generuje cząstki wtórne, ...)
    - wymaga modelu fizycznego

G4VProcess

- Każdy proces może być kombinacją trzech komponent wyszczególnionych ze względu na to **kiedy** lub **gdzie** dochodzi do oddziaływania:
  - **AtRest** zachodzi w określonym czasie;
  - **AlongStep** jest "rozciągnięty" w czasie i przestrzeni
  - **PostStep** zachodzi w określonym miejscu;
- Najbardziej skomplikowane procesy wymagają zatem implementacji sześciu metod (**GetPhysicalInteractionLength** oraz **Delt** dla każdej komponenty).
- Istnieje szereg klas bazowych wyprowadzonych z klasy **G4VProcess** w zależności od liczby i rodzaju komponent:
  - **G4VRestProcess** ma tylko komponentę **AtRest** np. anihilacja spoczywającego pozytonu
  - **G4VContinouesProcess** ma tylko komponentę **AlongStep** np. promieniowanie Czerenkowa
  - **G4VDiscreteProcess** ma tylko komponentę **PostStep** np. rozpraszanie Comptona
  - **G4VContinouesDiscreteProcess** ma obie komponenty **AlongStep+PostStep** np. promieniowanie hamowania

G4ProcessManager

- Dla każdego typu cząstki istnieje osobna instancja klasy **G4ProcessManager** która zawiera listę procesów dla danej cząstki oraz ich uporządkowanie.
- Metoda **G4ProcessManager::AddProcess()** dodaje do listy kolejny proces.
- Metoda **G4ProcessManager::SetProcessOrdering()** określa uporządkowanie procesów.
- Aktywne procesy można dodatkowo dezaktywować lub aktywować ponownie za pomocą metod **InActivateProcess()** oraz **ActivateProcess()**.

G4VUserPhysicsList::ConstructProcess()

- Metoda **ConstructProcess()** służy do aktywacji procesów i ich rejestracji do **ProcessManager'a**
- Dla każdej cząstki zadeklarowanej w **ConstructParticle()**, użytkownik musi uzyskać wskaźnik do **ProcessManager'a** danej cząstki i za pomocą metody **AddProcess()** przekazać mu wskaźniki do procesów które chce aktywować.
- Transport (ruch cząstek w przestrzeni) jest traktowany jak proces fizyczny
- Proces transportu reprezentowany jest przez klasę **G4Transportation** i musi on być zarejestrowany do **ProcessManager'a** danej cząstki.
- Metoda **AddTransportation()** jest dziedziczona z klasy bazowej **G4VUserPhysicsList** i musi być wywołana w metodzie **ConstructProcess()**
- Metoda **AddTransportation()** aktywuje proces transportu wszystkich aktywnych cząstek oprócz krótkożyciowych.

MyPhysicsList::ConstructProcess()

src/MyPhysicsList.cc

```
void MyPhysicsList::ConstructProcess()  
{  
    AddTransportation();  
    ConstructEM();  
    ConstructGeneral();  
}
```

include/MyPhysicsList.hh

```
class MyPhysicsList: public G4VUserPhysicsList  
.....  
protected:  
  
    // Construct particles and physics processes  
    void ConstructParticle();  
    void ConstructProcess();  
    void SetCuts();  
private:  
    // Helper methods  
    void ConstructGeneral();  
    void ConstructEM();
```

MyPhysicsList::ConstructEM()

src/MyPhysicsList.cc

```
void MyPhysicsList::ConstructEM()
{
theParticleIterator->reset();

while( (*theParticleIterator)() ){
  G4ParticleDefinition* particle = theParticleIterator->value();
  G4ProcessManager* pmanager = particle->GetProcessManager();
  G4String particleName = particle->GetParticleName();
  .....
} else if (particleName == "e-") {
  // Electron
  pmanager->AddProcess(new G4eMultipleScattering, -1, 1, 1);
  pmanager->AddProcess(new G4eIonisation,          -1, 2, 2);
  pmanager->AddProcess(new G4eBremsstrahlung,      -1, 3, 3);
```

```
G4int AddProcess(
    G4VProcess *aProcess,
    G4int      ordAtRestDoIt = ordInactive,
    G4int      ordAlongSteptDoIt = ordInactive,
    G4int      ordPostStepDoIt = ordInactive );
```

MyPhysicsList::ConstructEM()

Procesy o tylko jednej aktywnej komponentcie można dodawać za pomocą metod pomocniczych `AddRestProcess()`, `AddDiscreteProcess()`; `AddContinuousProcess()`
src/MyPhysicsList.cc

```
if (particleName == "gamma") {  
    // Gamma  
    pmanager->AddDiscreteProcess(new G4GammaConversion());  
    pmanager->AddDiscreteProcess(new G4ComptonScattering());  
    pmanager->AddDiscreteProcess(new G4PhotoElectricEffect());  
}
```

MyPhysicsList::ConstructGeneral()

Czasami jeden (ten sam) proces aktywujemy dla kilku cząstek
src/MyPhysicsList.cc

```
void MyPhysicsList::ConstructGeneral(){
    // Add Decay Process
    G4Decay* theDecayProcess = new G4Decay();
    theParticleIterator->reset();

    while( (*theParticleIterator)() ){
        G4ParticleDefinition* particle = theParticleIterator->value();
        G4ProcessManager* pmanager = particle->GetProcessManager();

        if (theDecayProcess->IsApplicable(*particle)) {
            pmanager ->AddProcess(theDecayProcess);

            // Set ordering for PostStepDoIt and AtRestDoIt
            pmanager ->SetProcessOrdering(theDecayProcess, idxPostStep);
            pmanager ->SetProcessOrdering(theDecayProcess, idxAtRest);
        }
    }
}
```

Gotowe klasy PhysicsList

- Zadanie napisania własnej (poprawnej) implementacji klasy PhysicsList okazuje się być trudne, szczególnie dla początkujących.
- Zaleca się wykorzystanie jako wersji początkowych gotowych implementacji z różnych dziedzin zastosowań.
- Lista rekomendowanych implementacji dostępna jest pod adresem:
geant4.cern.ch/support/proc_mod_catalog
- Przykład dla oddziaływań hadronowych w modelu QGSP_BERT

```
G4VPhysicsConstructor* hadronList =  
    new HadronPhysicsQGSP_BERT("hadron", true);  
hadronList->ConstructProcess();
```

- Drugim dobrym źródłem początkowych wersji klas PhysicsList są przykłady zawarte w dystrybucji GEANT4 z szeregu dziedzin:
[ls \\$GEANTINSTALL/example/advanced](#)

MyPhysicsList::SetCuts()

- Użytkownik musi określić warunki na produkcję cząstek wtórnych.
- Należy znaleźć kompromis pomiędzy:
  - potrzebą symulowania niskoenergetycznych cząstek w celu uzyskania wiarygodnych wyników
  - znacznym wydłużeniem czasu trwania symulacji
  - niektóre procesy charakteryzują się "rozbieżnością w podczerwieni", produkcją olbrzymiej ilości niskoenergetycznych cząstek wtórnych
- Tradycyjnym rozwiązaniem (nie w GEANT4) jest określenie progu energetycznego. Jeśli energia cząstki spadnie poniżej tego progu to transport cząstki jest przerywany a reszta jej energii jest deponowana punktowo.
- Takie rozwiązanie może powodować niedokładności określenia zasięgu cząstek wtórnych oraz rozkładu depozytów energii.
  - np. zasięg 10 keV fotonów w krzemie jest sto razy większy niż elektronów.
  - zasięg cząstki silnie zależy od materiału ośrodka.

MyPhysicsList::SetCuts()

- W GEANT4 zastosowano próg na produkcję cząstek wtórnych jako zasięg (domyślnie 1 mm) a nie energia;
- Jeśli cząstka nie ma już na tyle energii aby wyprodukować cząstki wtórne których zasięg jest większy od progu to:
  - cząstka traci swoją energię w procesie dyskretnym bez produkcji cząstek wtórnych
  - cząstka traci swoją energię w procesie ciągłym;
- Poprawnie (z dokładnością do zadanego progu) zlokalizowany zasięg cząstek wtórnych
- Jedna wartość progu dla wszystkich materiałów i/lub cząstek.

MyPhysicsList::SetCuts()

- Użytkownik musi sam znaleźć "najlepszą" wartość progu na produkcję cząstek wtórnych.
- Zależy to od rozmiarów elementów aktywnych detektora oraz zasobów komputerowych (CPU) jakimi dysponujemy.
- Należy zawsze sprawdzić czułość wyników na wartość progu.
- Użytkownik musi określić próg dla fotonów, elektronów i pozytonów
- W pewnych warunkach możliwa jest produkcja cząstek wtórnych poniżej wymaganego progu:
  - jeśli wtórna cząstka ma szansę dotrzeć do obszaru aktywnego detektora.
  - jeśli masa cząstki wtórnej może być zamieniona na energię. Np. w konwersji fotonu na parę lepton-pozyton, pozyton jest zawsze generowany, nawet z zerową energią bo może później anihilować

MyPhysicsList::SetCuts()

Próg można ustawić dla wszystkich cząstek taki sam za pomocą metody `SetCutsWithDefault()` (UI `/run/setCut`)

```
void MyPhysicsList::SetCuts()  
{  
    SetCutsWithDefault();  
}
```

lub dla poszczególnych cząstek

```
void MyPhysicsList::SetCuts()  
{  
    SetCutValue(defaultCutValue, "gamma");  
    SetCutValue(defaultCutValue, "e-");  
    SetCutValue(defaultCutValue, "e+");  
}
```

wartość domyślną można zmienić w konstruktorze listy procesów fizycznych

```
MyPhysicsList::MyPhysicsList()  
    :G4VUserPhysicsList()  
{  
    defaultCutValue = 1.0*mm;  
}
```

Fotony optyczne

- Fotony jako obiekty klasy **G4Gamma** nie podlegają prawom optyki klasycznej **nawet** jeśli ich długość fali jest znacznie większa niż odległości między atomami;
- Naturę klasycznej fali em. posiadają **fotony optyczne**;
- Są to obiekty klasy **G4OpticalPhoton**, które dodajemy do tablicy cząstek;

```
#include "G4OpticalPhoton.hh"
-----
class MyPhysicsList : public G4VUserPhysicsList
-----
void MyPhysicsList::ConstructParticle()
{
    G4OpticalPhoton::Definition();
}
}
```

- GEANT4 dostarcza informacji o polaryzacji fotonów optycznych ale nie o pełnej fazie, zatem nie symuluje np. interferencji

```
G4DynamicParticle::SetPolarization(ux,uy,uz);
```

Fotony optyczne

- Fotony optyczne produkowane są przez cząstki naładowane w trzech procesach:
  - promieniowanie Czerenkowa - klasa **G4Cerenkov**
  - scyntylacje - klasa **G4Scintillation**
  - promieniowanie przejścia - **G4TransitionRadiation**
- Procesy te muszą być aktywowane np. scyntylacje

```
void MyPhysicsList::ConstructGeneral(){
    // Add Production of optical photons;
    G4Scintillation* theScintillationProcess = new G4Scintillation();

    theParticleIterator->reset();

    while( (*theParticleIterator)() ){
        G4ParticleDefinition* particle = theParticleIterator->value();
        G4ProcessManager* pmanager = particle->GetProcessManager();
        -----
        if (theScintillationProcess->IsApplicable(*particle)) {
            pmanager->AddProcess(theScintillationProcess);
            pmanager->SetProcessOrdering(theScintillationProcess, idxPostStep);
        }
    }
}
```

- **Uwaga: te procesy produkują fotony optyczne łamiąc zasadę zachowania energii**

Fotony optyczne

- Fotony optyczne oddziałują z materią poprzez:
  - odbicie i załamanie na granicy ośrodków - klasa **G4OpBoundaryProcess**
  - absorpcje - klasa **G4OpAbsorption**
  - rozpraszanie Rayleigh'a **G4OpRayleigh**
  - przesunięcie długości fali (absorbpcja i reemisja) - klasa **G4OpWLS**
- Procesy te muszą być aktywowane dla fotonów optycznych:

```
theAbsorptionProcess      = new G4OpAbsorption();  
theRayleighProcess        = new G4OpRayleigh();  
theBoundaryProcess        = new G4OpBoundaryProcess();  
theWLSProcess             = new G4OpWLS();
```

```
if (particleName == "opticalphoton") {  
    // Optical photons  
    pmanager->AddDiscreteProcess(theAbsorptionProcess);  
    pmanager->AddDiscreteProcess(theRayleighProcess );  
    pmanager->AddDiscreteProcess(theBoundaryProcess);  
    pmanager->AddDiscreteProcess(theWLSProcess);
```

Fotony optyczne

- Kluczową sprawą w implementacji procesów produkcji i oddziaływania fotonów optycznych są **optyczne** własności materiałów;
- Własności te definiuje się w postaci **tablicy własności** tworzonej dla każdego wymaganego materiału;
- Własności są funkcją energii fotonu optycznego.
- Można zdefiniować następujące własności **optyczne** materiałów:
  - współczynnik załamania;
  - długość absorpcji;
  - wydajność scyntytacji (komponenta szybka i wolna);
  - stała czasowa scyntytacji (komponenta szybka i wolna)
  - widma absorpcji i reemisji dla materiałów WLS
  - opóźnienie czasowe dla materiałów WLS
  - średni kąt rozproszenia (Rayleigh)
- Można zdefiniować następujące własności **optyczne** granicy między ośrodkami:
  - rodzaj przejścia (dielektryk-dielektryk, dielektryk-metal)
  - sposób wykończenia (gładkie/chropowate/pomalowane/...)

Generacja cząstek pierwotnych

- Użytkownik **musi** wyprowadzić własną klasę z klasy bazowej **G4VUserPrimaryGeneratorAction** implementując wirtualną funkcję **GeneratePrimaries()**;
- Klasa ta sama nie generuje cząstek pierwotnych steruje jedynie zewnętrznymi generatorami:
  - Konstruktor powinien dokonać instancji generatora(ów) (własnego lub wbudowanego w GEANT4);
  - Metoda **GeneratePrimaries()**
    - może randomizować niektóre wielkości używane przez generatory
    - musi wywołać funkcję **GeneratePrimaryVertex()** zaimplementowaną w generatorze.

include/MyPrimaryGeneratorAction.hh

```
class G4ParticleGun;
class G4Event;

class MyPrimaryGeneratorAction :
    public G4VUserPrimaryGeneratorAction {

public:

    // Constructor
    MyPrimaryGeneratorAction();

    // Destructor
    virtual ~MyPrimaryGeneratorAction();

    // Method
    void GeneratePrimaries(G4Event*);

private:

    // Data member
    G4ParticleGun* particleGun;

};
```

src/MyPrimaryGeneratorAction.cc

```
MyPrimaryGeneratorAction::MyPrimaryGeneratorAction()
{
    particleGun = new G4ParticleGun();
    // Inicjalizacja
    .....
}

MyPrimaryGeneratorAction::~MyPrimaryGeneratorAction()
{
    delete particleGun;
}

void MyPrimaryGeneratorAction::GeneratePrimaries(G4Event* anEvent)
{
    // Randomizacja
    .....
    particleGun->GeneratePrimaryVertex(anEvent);
}
```

G4VPrimaryGenerator

- Informacja o cząstkach pierwotnych musi być przypisana do obiektu klasy **G4Event** przed jego procesowaniem.
- Implementując własny generator musimy zaimplementować dwie klasy których instancje są tworzone w funkcji **GeneratePrimaryVertex**
  - **G4PrimaryVertex** - określa miejsce i czas pojawienia się cząstki pierwotnej
  - **G4PrimaryParticle** - określa rodzaj cząstki, pęd początkowy, polaryzacje, ewentualnie kanały rozpadu, ...
- Każdy generator reprezentowany jest przez klasę wyprowadzoną z klasy **G4VPrimaryGenerator**.
- GEANT4 zawiera kilka gotowych implementacji:
  - prosty generator **G4ParticleGun**
  - interfejsy do zewnętrznych generatorów HEP **G4HEPEvtInterface**, **G4HEPMCInterface**
  - rozbudowany generator **G4GeneralParticleSource**

GeneralParticleSource

Generator **GeneralParticleSource**:

- Losowy wybór miejsca generacji na powierzchni zadanej bryły;
- Losowy wybór energii z zadanego widma energetycznego.
- Użyteczny do generacji cząstek ze źródeł radioaktywnych.
- Szczególnie użyteczny w zastosowaniach medycznych oraz środowiska kosmicznego
- Zaawansowane przykłady w dystrybucji GEANT'4:
[x-ray_telescope underground_physics](#)
- Szczegółowy opis
`/http://reat.space.qinetiq.com.gps/`

ParticleGun

Generator ParticleGun:

- Generuje cząstkę o zadanej energii i kierunku z danego miejsca w danym czasie;
- Wielkości te określamy za pomocą szeregu metod:
  - `SetParticleDefinition()` - rodzaj cząstki
  - `SetParticleEnergy()` - energia kinetyczna
  - `SetParticleMomentumDirection()` - kierunek
  - `SetParticlePosition()` - miejsce
  - ... polaryzacja, czas, pęd
- Wywołujemy je w konstruktorze klasy `PrimaryGeneratorAction()` jeśli nie będą ulegać zmianie.
- lub w metodzie `GeneratePrimaries` jeśli wielkości te podlegają zmianom z przypadku na przypadek;

ParticleGun: Przykład

```
MyPrimaryGeneratorAction::MyPrimaryGeneratorAction()
{
    G4int n_particle = 1;
    particleGun = new G4ParticleGun(n_particle);

    G4ParticleTable* particleTable = G4ParticleTable::GetParticleTable();
    G4ParticleDefinition* particle = particleTable->FindParticle("e-");

    particleGun->SetParticleDefinition(particle);
    particleGun->SetParticleMomentumDirection(G4ThreeVector(0.,0.,1.));
    particleGun->SetParticleEnergy(1.*GeV);
    particleGun->SetParticlePosition(G4ThreeVector(0.,0.,-10.*cm));
}
```

ParticleGun: Randomizacja

W celu randomizacji generacji cząstek pierwotnych korzystamy z:

- generatora liczb pseudolosowych **G4UniformRand** zdefiniowanego w **Randomize.hh** który generuje liczby losowe z przedziału $[0,1]$ z rozkładu jednorodnego;
- klasy **HEPRandom.hh** umożliwiającej generację liczb z szeregu rozkładów np.: eksponencjalnego, normalnego, Poissona, Breita-Wignera, ...;
- wywołania odpowiedniej metody typu **Set** klasy **G4ParticleGun** w metodzie **GeneratePrimaries**